

sumpto ó en la tonada, y va fer que cantés formant cercol al volt del altar.

Aquestas reformas foren ampliadas per Tespis, y á Tespis se'l considera com lo fundador del art dramátich.

Consistiren las reformas de Tespis en dividir lo ditirambo'n varias parts. Además, hi ficá un actor que recitava, sense cantar, y representava detalls de la llegenda de Dionyssos. L'actor preguntava al coro, y responía á lo que'l coro li preguntava. Lo coro, basa principal fins alashoras, hagué de cedir sa importancia á n'aquet nou element. Representava l'actor en la mateixa cerimonia, l'un després del altre, diversos personatges, si be ab caretas y trajos diferents. Era ell qui ab lo corifeu sostenia'ls diálechs que s'intercalavan en las cantadas del coro. Aquest expresava'ls sentiments que li inspirava la sort del déu y las variadas emocions produhidas pel cult y mito de Dionyssos, y l'acció ó'l destí d'aquest se suposava sabut ó indicat ab la cerimonia del sacrifici. Ab aquesta sencilla reforma, naxía'l teatre.

Quan se comensá á coneixer no plagué á molts, principalment per l'assumpto.—Aquest assumpto—deyan—no te res que veure ab la llegenda.— Tenian rahó, Tespis no's concretava á la llegenda dionysica; en cercava ja inspiració'n altres cosas.

Solón quan ho hagé vist, indignat, renyá al poeta y ho prohibí. S'aixecá la prohibició anys després manant Pisistrato.

Vingueren després modificacions, vingué la perfecció. Se dividí'l coro'n moltas parts, ab caracters diferents, y se lográ ab aixó posar alguna varietat y algun contrast en aquellas massas líricas; s'hi feu entrar lo carácter femení, pero degut á las costums, no podía ser representat sino per homes; s'abandonaren las llegendas de Dionyssos pera representar faulas heroicas ó fets contemporanis. Vingueren per fi Esquilo, Sófocles, Eurípides y Aristófanos y ab son geni meravellós deixaren estatuhit un dels gèneres literaris més important y de més atracció.

J. VIDAL Y JUMBERT.

Yopa la llap.

RECORTS DE MA INFANTESA.

En una d'aquestes vetllas llargues y tristes d'hivern estabem al escon prop del foch que lo jayo,

home de setanta anys més alegre que unas pascuas, anava removen perque dongués més escalfor; era prop de Nadal, y ja tothom parlaba de que lo pastó que guardaba las ovellas de aquella casa, ensenyaba á un moltonet de ajonollarse pera que lo dia de anar á adorar Jesús infant á la esglesia del poble, pogués ferse veurer devant de la Tuyetas (minyona d'una masia d'aquells encontorns) demostrantli que'l pastó enamorat d'ella sabia presentarse en un dia com aquell, ab lo seu anyell ensenyat com molts altres pastors d'aquells vols, aixó era'l plat de la vetlla y de res més s'hauría parlat, sino hagués vingut á destorbarho lo noyet petit de la casa dient al jayo: Padrí, ¿voleu contarnos una rondalla? Y com si ja tothom esperés que lo noyet parlés, tots repetiam á coro, si padrí, si, conteunosen una; lo bon jayo fent com qui no'ns entenia remogué ab son bastó lo foch, qu'al remourel, xispejá un xiquet torban nostra quietut.

—Padrí, repetí lo noyet, ¿que la contareu?

Lo bon jayo llensá un suspir, y dirigintse a nosaltres digué: Si tots esteu atents vos ne contaré una, pero no será rondalla, sino que será fet positiu, que va passar á mon pare que al cel sia.

—Si, si padrí, conteuho, tornarem á repetir xichs y grans; lo bon jayo digué: donchs escolteume: Era una nit com aquesta, freda y boirosa, lo meu pare, la meva mare, els mossos de la casa y jo, qu'era molt petitet encare, estabam com are nosaltres al voltant del foch, quan sentirem trucar á la porta, lo pare va aixecarse y aná á obrir y'm sorpresa veyerem entrar á gent de tropa, pero no amiga, sino enega, tropa estrangera, que després d'haber saquejat l'esglesia venía á recullirse á casa nostre.

Entráren un capitá y un soldat y lo capitá digué al pare, que venian pera quedarse á dormir, á lo que li respongué mon pare que hi habian des llits y per lo tant podian els dos quedarse, y dient á la mare que'ls hi ensenyés la cambra, els hi doná la bona nit y se'n anaren á dormir.

Passaren dies y més dies y la pobre de la meva mare se posaba cada dia més trista, fins que cansat lo pare de preguntarli lo que tenia y ella no volía dirli, que un dia, li digué.—Ho m'ho dius á les bones ó faré que ho diguis á les males, y.... tampoch va dirli y desesperat lo pare la va amenassar y.... no vaig veurer res més; vareix perdre per un instant els coneixements y quan vareix tornar en mi sols sentia que la mare plorava y que mon pare criadaba ¡Lladres, lladres d'honres! ¡Jo'm venjaré!.....

Va desapareixer lo pare, y als pochos dies reberem la noticia que l'havian afusellat per haver donat mort á un capitá francés.

Lo bon jayo abaixá'l cap y de sos ulls brotaren grossas llágrimas y sanglateijant repetía ¡Lladres,! ¡lladres,! ¡lladres d'honras!

JAUME RIERA.